

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10619
Tarih : 13.01.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de son dönemlerde cezaevlerindeki koşullu salıverme şartları oluşmuş hükümlülerin idare ve gözlem kurulunun keyfi raporlarına binaen iyi halli sayılmadığı ve koşullu salıverme hakkından faydalandırılmadığı iddialarının araştırılarak yeni yasal düzenlemenin neden olduğu hak ihlallerinin giderilmesine dönük tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98 inci, İçtüzüğü’nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

13.01.2021

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siiirt Milletvekili

Janella Chee

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye cezaevlerinde uzunca bir süredir hak ihlalleri yaşanmakta ve keyfi uygulamalar artarak devam etmektedir.

İnfaz mevzuatında yapılan son değişiklikler, ne yazıkki kamuoyunda oluşan kaygıları doğrulamış, cezaevlerinde hak ihlalleri olağanüstü boyutlara varmıştır. Mahpusların; işledikleri suçun kapsamı, bulundukları koğuşlar, açlık grevine katılım sağlamış olmaları hatta cezaevi görevlileri ile olan ilişkileri iyi hal koşullarını oluşturmadığına dayanak tutularak tahliyeleri ertelenmektedir. Kuşkusuz bu durumun ceza içinde cezaya tekabül eden ve kişi hürriyetinin gaspına neden olan tarafı ağır bir ihlaldir.

Cezaevlerinden tarafımıza aktarılan bilgilere göre ocak ayı itibariyle çok sayıda hükümlü, haklarında herhangi bir disiplin işlemi uygulanmasa dahi, keyfi ve subjektif gerekçelerle, “iyi hal” koşullarını taşımadığı gerekçesiyle tahliye edilmemiştir. Gözlem kurulları; hükümlülerin siyasi görüşünü dahi bahane ederek olumsuz raporlar düzenlemişlerdir.

1 Ocak 2021'den itibaren uygulamaya başlanan düzenlemeye göre hükümlüler, iyi hal tespitinde 6 ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Her ne kadar Adalet Bakanlığı bu uygulamanın amacını; hükümlülerin, toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme riski ile mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç 6 ayda bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekliliği olarak ifade etmiş olsa da uygulamanın hak ihlallerini artırdığı açıktır.

Eski uygulamaya göre, üç hücre cezası alıp koşullu salıverilme hakkı elinden alınmayan TMK kapsamındaki her hükümlü cezasının $\frac{3}{4}$ 'ünü tamamladığında, koşullu olarak salıverilmekte iken yeni uygulama ile kişinin siyasi görüşü yahut daha evvel greve katılmış olması, hatta cezaevi görevlileri ile sorun yaşıyor olması infazının yanmasına neden olabilmektedir. Yani gelişen yeni durum, kaldırılması önerilen ve insan haklarına aykırılık teşkil eden eski uygulamanın dahi gerisindedir.

Tüm bu nedenlerle son dönemlerde cezaevlerindeki koşullu salıverilme şartları oluşmuş hükümlülerin idare ve gözlem kurulunun keyfi raporlarına binaen iyi halli sayılmadığı ve koşullu salıverme hakkından faydalandırılmadığı yönündeki hak ihlallerinin araştırılması ve ihlallerin giderilmesine dönük önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonunu kurulması elzemdir.